

რედაქცია

გოლოვინის პრესბუტერ თვ. მურან. ბაცონის სასლემში კლუბის ქვემოდ.

ხელის-მოწერა, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში, გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: ВЪ ТИФЛИСѢ, ВЪ РЕДАКЦІЮ «ДРОБНА»

«დროების» ფასი თელის წლისა . . . 9 მან. სამის თვისა . . . 3 მან. ქვის თვისა . . . 5 მან. ერთის თვისა . . . 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ დღე ორშაბათს ბარდა.

ფასი განსხვავებისა

სტრიქონზე რვა კაპ. განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს.

წაგვი წამერი «დროებისა» ღირს 5 კაპიკი

ქვირას 4-ს სექტემბერს დილის 11-ს საათზე მეორე-მოცე დღეს გარდაცვალები-სას სარგვი სვიმონის-ძის მასხისა ქუთაისის კა-თედრალურს სობორში იქ-ნება ჰანაშვიდი მიცვალებუ-ლის მოსახსენებლად. (8-1)

ტელეგრაფი

(ქრდილოეთის სააგენტოსი.)

24 აგვისტოს.

პაშუნი. გუშინ სადამოს ზეგე-ვორგში ურიების დუქნები აიკ-ლეს და ამ დროს პოლიციამ რამ-დენიმე მკარცველი მოკლა და დასჭრა; სადამოზედ გუსარები მოვიდნენ და უწყობა მოსპეს.

ლონდონი. გონ - კოვიდგან ცნობა მოვიდა, რომ 5000 ჩი-ნელნი ტონკინის სამზღვარში გადავიდნენ და გან-ჰონკისკენ მი-დინ, რომელიც ჰრანკუზებს უჭირავთ.

პარიში. 22 აგვისტოს ბუკივალ-ში გარდაიცვალა ტურგენივი; უკანასკნელს წამადინ გონება არ დაუკარგავს; ანდერძი, იქნება, პა-რასკევს აუგონ იქაურს მართ-მა-დიდებელს ეკლესიაში.

პატიმარბურლი. უმაღლესად ნაბრ-ძანების: გვარდიის, არმიის და კა-ვალერიის პოლიცები შეიცვალნონ წრევანდელ წელს დაბანაკების გათავების შემდეგ, თანახმად ახა-ლად დამტკიცებული მტატებისა; საგულეზელი (запасной) ესგად-

რონები კავალერიის საგულეზელ ჯარის განუოფილებათ და კადრე-ბათ შეიცვლება.

გაზეთებმა უძღვნეს გარდაცვა-ლებულ ივანე სერგეის-ძე ტურ-გენივს ფრიად მგრძობიერი სტატები და ამბობენ, რომ დიდე-ბული მწერლის სიკვდილი არამც თუ ლიტერატურულს დაკლებას, არამედ დიდს საზოგადოებრივს მწუხარებასაც შეადგენს; ზოგიერ-თა გაზეთები სამგლოვიარო ზო-ლებით გამოვიდნენ.

დღეს ტურგენივის სხეულს ბუ-კივალიდგან პარიჰში. რუსის ეკ-ლესიაში მისავენებენ და შემდეგ პეტერბურღში გამოგზავნიან, თა-ნახმად განსვენებულის სურვილი-სა, ვოლკოვას სასაფლაოზე, ბე-ლინსკის გვერდით, დასასაფლავე-ბად; განსვენებულის სახიდამ გიჰ-სის სურათი გარდაიდეს.

პარიში. მინისტრების რჩევამ გარ-დასწყვიტა გავზავნოს ტონკინში ბუკრი მისამველები ჯარი.

აქ არაფერი არ იცინ ჩინელებ-ბის ტონკინში შესვლაზე; არაფე-რი იცის ამაზედ თვით ჩინეთის წარმომადგენელმა, თუმცა გაზე-თის Temps-ის რედაქტორთან ლა-პარაკში წარმოსთქვა, რომ ჩი-ნეთს უფლება აქვს დაიჭიროს ტონკინი, როგორც მისი ხელ-ქვეითი სახელმწიფო, რისგამოც სამზღვარზედ ჩინეთის ჯარების გაძრიელება შესაძლებელი უნდა იყოს.

სოქია. ბულგარიის მთავარმა გამოაცხადა, რომ მკვიდრი წესის დასამყარებლად ინიშნება კომი-სია, რომელმაც მინისტრებთან ერთად უნდა შეიმუშავოს კონსტი-ტუცია, რომელიც შემდეგ საერო კრებას წარედგინება.

გენივის-მნიშველობას და მოლა-წეობას მწერლობისა და საზოგადოე-ბისათვის. ამის გამო ჩვენ აქ მოკლედ გამოვხატეთ განსვენებულის მწერლის მოლაწეობის მნიშველობას და ხა-სიათს და დაეადგენთ ჩვენს აზრსა და შეხედულობას იმის შესახებ.

ტურგენივს რუსულს მწერლობა-ში ეკუთვნის ერთი უპირველესი ად-გილთაგანი რომანისტებს შორის; ეს ადგილი მან ღირსეულად დაიმსახუ-რა როგორც თავის მძლავრი ნიჭით, აგრეთვე თავის მოლაწეობის მიმარ-თულებით, რომელმანც რუსეთის სა-ზოგადოებას არაერთი ნაბიჯი წა-ადგმევინა წინ. საუკეთესო და უფრო ნაყოფიერი პერიოდი ტურგენივის მოლაწეობისა ეკუთვნის მე-40-ე და მე-50-ე წლებს; ამ პერიოდმა გასტა-

პოტი-საილი. სუეზის არხში ნა-ვონობა დაიწყო ისე, როგორც ხოლერამდინ იყო.

ნიუ-იორკი. «ახალი ინგლისის» მტატის ნაპარებთან დაიდუჰა ძრი-ელის ქარისგან 30 ხომალდი და მრავალი ხალხი.

25 აგვისტოს.

პატიმარბურლი. გუშინ თავმა აცნო-ბა ბჭობას ტურგენივის სიკვდი-ლი და წარმოსთქვა სიტყვა, რომელმაც გამოხატა განსვენებუ-ლის თხზულებების ადმზდელი მნიშვენლობა და მისი დავალი, როგორც საზოგადო მოამქმედი-სა; ბჭობამ პრინციპიალურად მიიღო შემდეგი წინადადება: «მეს-დგეს დეპუტაცია ქალაქის თავი-თერთ, რომელმაც უკანასკნელად სტეს პატივი განსვენებულს, რო-დესაც მისს ცხედარს პეტერ-ბურღში მოასვენებენ; ტურგენი-ვის სახელზე პეტერბურღში ერ-თი სტიჰენდია დაარსდეს და ერთიკ პირველ-დაწყებითი სასწავლე-ბელი დაფუძნდეს»; გუშინ ბევრს სასწავლებლებში ჰანაშვიდი გა-დაუხადეს ტურგენივს.

გაზეთები ამბობენ, რომ ვაჭ-რობის და მანუჰაქტურის დეპარ-ტამენტს გამოუთქვამს თავისი აზ-რი შესახებ იმ პასუხის გებისა, რომელიც სამრეწველო ქარხანე-ბის პატრონებმა უნდა აგონ მე-შების სიკვდილისა და დამახინჯე-ბის გამო; დეპარტამენტის პრო-ექტით პენსიათ უნდა დაენიშნოს: თუ მუშას სიკვდილი შეემთხვა, 75 % იმ სასუიდლისა, რომელიც მას ერგებოდა, და თუ ისე და-ზიანდა, რომ მუშაობას სრულიად ვეღარ შეიძლებს მთელი ჯამაგი-რი.

პარიში. გიუეს ადების დროს ათხსი ანამელი მოიკლა და მრა-

ნა მე-60-ე წლებამდინ, ე. ი. წარ-სული მეფობის რეჰორმების შემო-ღებამდინ და აქ დაბოლოვდა ტურ-გენივის მნიშვენლობა, როგორც სა-ზოგადოების წინამძღომელისა და მე-დრომისა. იმ დროს, რომელზედაც ჩვენ ვლაპარაკობთ, ტურგენივი იყო ერთი უნიკიერესთაგანი ამხსნელი და მქადაგებელი საზოგადოების გულის წადილისა და აზრისა; ტურგენივი თავის ამხანაგებთურთ მიხვდა, თუ რა ესაჭიროებოდა რუსეთს წარმატე-ბისათვის და რომელი გზას უნდა დას-დგომოდა იგი ხალხისათვის კეთილის მისანიჭებლად. იმ დროს რუსეთის ცხოვრება და აზრი ერთობ ვიწრო წრეში იყო მოქცეული და რუსეთის საზოგადოებრივი ატმოსჰერა ერთობ დახშული იყო: მწერლობას ფრთა

ვალი დაიჭრა; ამბობენ, რომ კან-ტონის წინააღმდეგ ზღვით დე-მონსტრაციის მოხდენას აპირებე-ნო.

ზაბრში. გედვინში დაიარადე-ბულმა სოფლელებმა გუსარის ნა-ხევარ ესკადრონს უკან დააწვივნეს და შემდეგ ქვეითა ჯარს დაეცნენ; ორივე მხრივ არიან დაჭრილნი და დახოცულნი.

თბილისი, 26 აგვისტო.

ღღეს კიდეც ვებრუნდებით გუშინ-დელ მოწინავე წერილის საგანს, იმე-რეთის მოხუცებულზედ, რომელ-თაც იმისთანა ლიბერალური რეჰორ-მის შემოღება განუძრახავთ, რო-გორც იარალის აყრა და ქართველ გა-ნათლებულ ახალ-გაზდობის ნაწილ-ზედ სწორედ სახარების სიტყვები: «და იყვენ წინანი უკანა და უკანანი წი-ნა», მართლდება. ლოლიკა და სალი ქკუა მოითხოვდა, რომ ჩვენი მოხუ-ცებულნი ყოფილიყვენ მტკიცე დამ-ცველნი ძველი ქართველის ზნისა, ჩვეულებისა და ყოველ იმისა, რასაც მამა-პაპათაგან ნაანდერძებ ტრადი-ციებს ეძახიან, მაგრამ რას ვხედავთ? მაშინ, როდესაც ქართველი ახალ-გაზდობის უკეთესი ნაწილი ცდილობს ხელმეორედ აღადგინოს ხალხში ძვე-ლებური თამაშობები, სადაც ლონე, სიმარღე და ვაჟაკობა იცდება, რო-გორც ჭიდაობა, ბურთი, ჯირითი, თოფის სროლა და სხვ., მოხუცებულ-ნი ცდილობენ ისიც კი მოსპონ, რაც რამ დარჩენილა იმ ძველის ხალხური ღრობის გასატარებელ დაწესებულე-ბათაგან. ჩვენ თითონ ვეგრჯერ გვი-ნახავს ჭიდაობაზედ ჩვენი მოხუცნი, რომელნიც უკმაყოფილოდ იქნე-დენ თავებს. ამ პატივცემულ მო-ხუცთ განა თითონ არ უსროლიათ წითელი ქალაღები მოჭიდავეთათვის?

«დროების» ქელტონი, 27 აგვისტ. ი. ს. ტურგენივი. პარიჰილამ მოსულმა ტელეგრაფამ გაცნობა გამოჩენილის მწერლის ტურგენივის გარდაცვალება, რომე-ლიც დიდს შთაბეჭდილებას მოახდენს რუსეთის საზოგადოებაზე და დიდს მწუხარებაში შთავადებს მას. მარგა ხანია, რაც ტელეგრაფები და გაზე-თები გვატყობინებდენ ტურგენივის სწეულობის მიმდინაოებას და მის გა-რემოვებას; ეს ზაქტი გვიმტკიცებს, რომ მთელი რუსეთის განათლებული სა-ზოგადოებისა და მწერლობის ყურად-ღება მიქცეული იყო ტურგენივისა-კენ; და ეს სრულიადც განაკვირვე-ლი არ არის, თუ მოვიგონებთ ტურ-

შეკვეცილი ჰქონდა, მეცნიერება მდა-ბალ ხარისხზე იდგა, ცხოვრების სა-ზოგადო და ეკონომიური პირობები ერთობ შემავიწროებელნი და უსა-მართლონი იყვენ; ხალხს კისრად ედო ბატონ-ყმობის უფელი, რომე-ლიც რყენის საზოგადოების და ხალ-ხის აზრსა, ზნეობასა, სჩაგრავს ყო-ველს კეთილსა და უსპობს მას აღორ-ძინების საშუალებასა. ტურგენივი და მისი ამხანაგებიც აღზრდილნი იყვენ ამ გვარ ატმოსჰერაში, და მართლაც დიდი ნიჭი და გამბედაო-ბა იყო მათთვის საჭირო ბრძოლის ელზედ გამოსასვლელად და უსა-მართლოებასთან ომის გამოსაცხადე-ლად. ტურგენივის თაობას ამ ბნელს დროს ხმა უნდა აღემადლო ჩაგრულ-თა სასარგებლოდ და უნდა ექადაგნა

თავიანთ ახალ-გაზღვრაში, მაგრამ ეხლა კი თითქოს ცოდვების მოსანა-ნიებლად — ლინგრალოზისთვის მიუ-ყვიათ ხელი.

ზოგიერთს მოკლე მოსაზრების ვაჭ-ბატონებს, — საუბედუროდ მათი რი-ცხვი ერთობ დიდა ჩვენ ში, — ჰგონიათ და ხმა მალდაც ქადაგობენ, (რადგა-ნაც ამისთანა ქადაგება ღრმა ჰკუის და განათლების ნიშნად არის მიღე-ბული), რომ ჩვენს განათლებულს დროში იარაღის სიყვარული, მანვედ ლაპარაკი ვეღურობას ამტიკებსო.

რასაკვირველია, მართო იარაღის სიყვარულის ქადაგება მხოლოდ ცალ-მხრივ გაიტაცებს ხალხს, მხეცურ ინსტინქტებს გაუღვიძებს და საუკე-თესო მხარეკი, მაგალითებო, გონებ-რივი, რომელიც აღვიძებს, ამოძრა-ეებს ხალხის კულტურას და განამ-ტიკებს მის მომავალს, მთლად და-ინშობა. მაგრამ სკოლებზედ, განათ-ლებაზედ, ჭიდაობაზედ, ჯირიბზედ და თოფის სროლაზედ არამც თუ ცალ-ცალკე, ერთად ლაპარაკი საქი-როა და არა სათაკილო. მეროპის საუკეთესო პედაგოგი იმდენსა ყვი-რიან ფიზიკურ აღზრდაზედ, რომ ხმა ამოებრიწათ და ჩენი, საიდანაც გა-მომტყვარალი რეფორმატორები იმის მოსაზრებას ქადაგებენ, რაც საუკეთე-სო საშუალებაა ფიზიკურის აღზრდი-სა. იარაღი არამც თუ მართო ფიზი-კურად, სულითაც ავირ, იშებს და ამალღებს კაცის ბუნებას. იქნება ის შევიცარიელი თოფის მსროლელი, რომელმაც საერთო გამოცდის დროს ათი-ათას მაყურებელთ წინაშე გაი-მარჯვა და ლამაზი ქალის ხელით სა-ჩუქარი მიიღო, უფრო მეტს სულიერს კმაყოფილებასა ჰგონობდეს, ვიდრე ის მჭლე კაცი, რომელსაც უმაღლე-სი ხარისხის მისაღებად დისერტაცია წარუდგენია და დისპუტში გაუმარ-ჯენია.

მეროპის თითქმის ყველა სახელ-მწიფო ეხლა დიდ ძალს ფულისა ჰხარ-ჯავს, მეცადინეობს, რომ გადაჩვეუ-ლი ხალხი როგორმე შეაჩვიოს იარა-ღის ხმარებას და ჩენი რეფორმატო-რები მაშინ ჰქადგებენ იარაღის აღს-ნასა, როდესაც მთელი ქვეყანა იარაღ-

ისეთი ელემენტარული ჰქმარიტება, როგორიც არის, მაგალითად, ის, რომ გლეხიც ადამიანია და არა უგროზ-ბელი და უგონო პირუტყვი. ღიად, იმ დროს რუსეთის ყველა წრეების და წოდების უმეტესს ნაწილში გა-ერკელებული იყო აზრი, ვითომც გლეხი ღირსია მონობისა და მოკლე-ბულია ყოველს კაცურს ღირსებას; რომ მისდა სასარგებლოდ საჭიროა ბატონ-ყმობის უღელი, ურომლისო-თაც ხალხი ვითომც აღვირს აიწყვეტს და თავის თავს ეერ მოუფლის. ამ აზრის მედგარ მოწინააღმდეგეთ შე-იქმნა ტურგენიევი, რომელიც თავის «მონადირის წერილებში» («Записки охотника») შეუდგა ხალხის ღირსე-ბის დაცვას და რომლებშიაც გაჰყავ-და მაშინ კიდევ უმრავლესობისათვის შეუფენებელი აზრი ხალხის ხასიათის

ში ჯდება და ყოველი მხრიდან მოისმის თოფთა ტკრციალი და წამლის სუნი. უხეირო ფრიველი ადგომის დროს დაჯდება.

მოგესწენებათ, მეროპაში თითქმის ყველგან არიან დაარსებულნი, ესრედ წოდებული, გინასტიკური საზოგადო-ებანი, სადაც პირველი ალაგი უჭი-რავთ თოფის მსროლელებს. ამ სა-ზოგადოებათ დიდი სამსახური გაუ-წიეს თავიანთ სამშობლოს, ნამეტნა-ვად შევიცარიანში და ბერმანიაში. შევიცარიანში სახალხო სკოლებშია ც-კი შემოღებულია თოფის სროლის სწავლა და ხალხისათვის იმაზედ სა-სიამოვნო დღესასწაული არ არის, როდესაც წელიწადში ერთხელ სკო-ლის შეგირდებს პატარა რაზმები მინდვრად გადიან სროლაში გამოსა-ცდელად. ამ გაზაფხულზედ რუმინის მინაგან საქმეთა მინისტრმა სასტიკად მისწერა პრეფექტებს (მაზრის უფრო-სებს) ყველგან შეადგინონ თოფის მსროლელთ საზოგადოებანი, — იარა-ღი და ტყეა-წამალი, რამდენიც გინ-დათ, მოიკითხეთო; ჩენ ში არც მი-ნისტრის ბრძანებაა საჭირო, არც მაზრის პოლიციის დამალადება; ხალხს ჯერ კიდევ უყვარს იარაღი და ხმა-რებაც ემარჯვება. საჭიროა მხოლოდ წესდება, რომელშიაც ერთად მოქ-ცეული უნდა იყენონ კარაზარაცები: თოფის მსროლელობა, ცხენოსანთა მობურთავეთა, მოჭიდავეთა და სხვა-ნი. მოფები რომ ჰქონოდთ და იარაღის ხმარებას არ გადაჩვეულიყ-ვენ, კახელები იმ სირცხვილს არა სჭამდენ, როდესაც, ომის დროს, ერთმა ვილაცამ დაიღრიალა: არიქათ, ლეკები მოდიანო! და მთელმა ძახეთ-მა კინაღამ ფეხით დასრისა ერთმანე-თი, ისე გამოიბოდნენ თელავისკენ... თუნდა პატარა ხანს დავეთანხმოთ იმერეთის ქალარა რეფორმატორებს, რომელნიც ჩენის იარაღის აღსნასა თაოსნობენ, და მათთან ერთად ვა-ღეიროთ, რომ ამისთანა ცუდილება პრინციპით მშენიერი რამ არის და მრავალ სარგებლობას მოგვიტანს. შხლა ამას დასჭირდება დამტიკება: მოსახერხებელია პრაქტიკულად მთე-ლის ხალხის, კი კაცისა და ავი კა-

და თვისებების შესახებ. თავის «წე-რილებში» ტურგენიევი უხატავდა სა-ზოგადოებას გლეხს, როგორც ნამ-დვილს კაცსა და არა პირუტყვსა და ჰპოვებდა მასში ყოველს კაცურ ღირ-სებას, რომელიც იმ ჟამად დაჩაგრუ-ლი იყო რუსეთის საზოგადო და პო-ლიტიკურის წესწყობილებით. მს აზ-რი, რასაკვირველია, საკუთრად ტურ-გენიევის არ ეკუთვნოდა; იგი დევიო-და რუსეთის საუკეთესო და ღირსეულ მოღვაწეთა გულში და გონებაში ტურგენიევის ასპარეზზე გამოხელამ-დინ. ტურგენიემა კი განაცხოველა ეს აზრი და თავის მძლავრის ბელეტ-რისტული ნიქით ადვილად გასაგებ ფორმაში და მშენიერს სურათებში უხატავდა საზოგადოებას მას; ტურ-გენიემა აღძრა საზოგადოებაში კე-თილი გრძობა და სიბრალოული ხალ-

ცის იარაღის აღსნა, თუ არა? ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, რომ ერთ-ბამათ თითო კაცს რომ თითო სალო-დათი მიყვენონ, მაინც ყველას იარაღს ვერ ჩამოართმევენ. შეელაზედ პირვე-ლად ის მისცემს თავის იარაღს, ვი-საც ისა აქვს თავის ქონების და პი-როვნების დასაცველად. მურდი და ავაზაკი კი, ვისაც იარაღი ავაზაკო-ბისთვის და მტაცებლობისთვის უნდა, ყოველთვის დაჰმალავს; ან თუ დღეს წართვეს, ხვალ უკეთესს იმოვირ. მაშინ ავაზაკი შეიარაღებულნი იქნე-ბიან ქვეყნის ასამტუტებლად და პა-ტიოსანი, მშომეღი ნაწილი ჩენის ხალხისა კი მათ მოსაგერებლად იქნე-ბა შეიარაღებული ცარიელი მუშ-ტით.

მს მდგომარეობა გნებავთ, ბ.ბ. იმე-რეთის მოხუცებულნი, რომელთაც არა უწყით, რას თათბირობთ?

დასასრულ გული არ გვიტმენს, რომ ამ საქმის შესახებ მეროპის ისტო-რიოდამ ერთი ფაქტი არ გავიხსენოთ: როდესაც ბერმანია ამ საუკუნეში ცალ-ცალკე სახელმწიფოებისაგან შეს-დგებოდა და ერთის მფარველის ხელ-ქვეით არ იყო, ბისმარკი არ აღღე-და ნებას, რომ ბერმანიელთაგან სხვა-და-სხვა თოფის მსროლელთა საზო-გადოება შემდგარიყო, მაგრამ, რაკი საფრანგეთსა და ბერმანიას შორის ომის შემდეგ უკანასკნელი ქვეყანა ერთის იმპერატორის ხელ-ქვეით მოექ-ცა და ბერმანიას გარეშე მტერი-ლა დარჩა პასუხის საცემი, მაშინ ბის-მარკი თითონვე სცდილობდა ბერმა-ნიის ხალხის სიამარჯვეში გამოცდილიყო და თითონვე აქეზებდა მას, რომ ყველგან თოფის-მსროლელთა საზო-გადოება შეედგინა.

შინაური მონღია

მკითხველებს ეხსოვებათ, რომ ამას წინაღ ჩენს გაზეთში სოფლის განაჩენის ძალით გადასახლებაზე რამ-დენიმე წერილი იყო დაბეჭდილი. ჩენ შევიტყუეთ ეხლა, რომ მორის მაზრის უფროსის თოფისობით გან-კარგულება მომხდარა სხვა წოდების (არა გლეხ-კაცის) წევრთა გასახა-ხისადმი და დაუდო საუფუძველი რო-მანისტების ახალს თაობას, რომელ-მაც განაგრძო ტურგენიევის მოღვა-წეობა ხალხის ასამალღებლად საზო-გადოების და მმართველობის თეალოში. ამ თაობამ თავის უანგარო მოღვაწეო-ბის წყალობით შეიმუშავა საზოგადო-ნიდაგი, გრძობა და აზრი რეფორმე-ბის შემოღებისათვის. რასაკვირველია, ტურგენიევის და მის მემკვიდრეთ ჰყავ-დათ გზის მაჩვენებელი გამოჩენილი, შეუპოვარი და მედგარი მეომარი, რო-გორიც იყო შესანიშნავი კრიტიკო-კი ბელინსკი; ეს კაცი თავის სიკედი-ლამდე მწერლობის საუკეთესო ნა-წილს წინამძღვრობდა, თავის მძლავ-რის ნიქით და ღრმა გონებით უკვა-ლავდა და უნათებდა გზას.

ლებლად, თუ კი ნახევარზედ მეტი რომელიმე სოფლის მცხოვრებულები-სა რომელსამე უსიამოვნო და ავაზაკ პირზედ თხოვნას მისცემენ მაზრის უფროსს და თუ ეს თხოვნა მთავარ-მმართველისაგან შეწყზარებული იქ-ნება.

ხაშურიდამ იწერებინ, რომ იქაური რკინის ფერშალი მეტის-მე-ტად უხეიროდ ექცევა მუშა-ხალხს; თუმცა უფროს ამათთვის არის დაყე-ნებული, მაგრამ ყველას ნადირს ამ-ზავებს და ბეერს იმ წამლებსაც კი არ აღირსებს, რომელნიც მას რკი-ნის გზის გამგეობისაგან რკინის გზის მუშებისათვის მიუღია, და ამ ფერშლი-საგან ილაჯ-გაწყვეტილი ხალხი ხში-რად სხვა ფერშალს მიმართავს ხოლო-მე და ერთი ორად და სამად უფრო მეტი ხარჯი მოსდის, ვიდრე მაშინ, თუ რკინის გზის გამგეობისაგან დაყენე-ბული ფერშალი თავის მოვალეობას სმინდად შეასრულებდა.

ამ ბოლოს დროს რკინის გზის გამგეობამ რკინის გზაზედ მო-სამსახურე პირნი დასცვალა; აქაურე-ბი დაითხოვა და მათს ადგულას სხვა ქვეყნებიდამ მოსულეები ჩააყენა. მს რკინის გზის გამგეობის განკარგუ-ლება მაშინ იქნებოდა საუფუძელიანი, თუ აქაურები ვერ ახერხებდენ რკინის გზაზედ სამსახურს, მაგრამ ყველამ იცის ჩენებურებს როგორც ვმარჯვე-ბათ ეს სამსახური და როგორ, მე-ტადრე იმერლები, მეგრელები და გუ-რულები, რამდენიმე თვის სამსახურის შემდეგ ფრანკულებსა და ინგლისე-ლებს არ ჩამოუყარდებიან სიამარჯვე-სა და მოხერხებაში. ჩენ ვაკვირვებს ეს უმიზეზო ოსტრაკიზმი ჩენებურე-ბისა რკინის გზის სამსახურიდამ და იმედი ვაქვს რომ ამ რომელიმე კერაზი გამგებლის განკარგულებას მთელი გამგეობა ყურადღებას მიქ-ცევს.

ჩენ მოგვიეიდა დაწერილებითი პროგრამა ინსასულიერო გაზეთისა «მწყემსი», რომელსაც მკითხველი მალე ჩენს გაზეთში წაიკითხავს. მა-ზეთა გამოვა ორ-კვირაში ერთხელ და მისი გამოცემა ამ წლის ოქტომბ-

საზოგადოდ ტურგენიევის თავის დროს კარგად ესმოდა საზოგადოე-ბის ცხოვრების მიმდინარეობა და სა-ჭიროება; სხვათა შორის ამიტომაც მან მოიპოვა დიდი გავლენა საზო-გადოებაზე, რომელსაც იგი აღღედა პასუხს ყოველს საშინელს კითხვაზე. მაგრამ, სამწუხაროდ, ტურგენიევის ვერ შერჩა ხელში წინამძღვრობისო დროში და იძულებული იყო ზურგი შეებრუნებინა თავის დასისათვის; ამის შემდეგ იწყო მყორე პერიოდი იმის ლი-ტერატურული მოღვაწეობისა, არამც თუ ნაყოფიერი, არამედ მანერ საზო-გადო აზრის წარმატებისათვის. მს მოხდა მე-60-ე წლების დასაწყისში, როცა ზოგიერთ რეფორმების შემო-ღების შემდეგ რუსეთის ცხოვრების მიმდინარეობა შესდგა ზოგიერთა

ბრიდამ დაიწყო. პროგრამა განე-
თისა საკმაოდ გრძელია; ფასი იქნე-
ბა წელიწადში ხუთი მანათი.

ჩვენ მივიღეთ სამი ხატვის
რეეული, რომელიც ამ დღეებში გა-
მოუცია ბ. ანთ. ზუღელს ძაცასიის
სკოლებისათვის. რაკი ეს რეეულები
ძაცასიის სკოლებისათვის არის და-
ნიშნული, შემადგენელი ცდილა ძაც-
კასიური ხასიათი მიეცა და მართლაც
რეეულში შეხედებით საარაყე ქვაბს,
ტიკს, ქვევრს, კერაზე ჩამოკიდებულ
ქვაბს, ურემს, ქართველს, იმერელს,
სომეხს და სხვ. თუმცა ამ მხრივ ამ
რეეულს სხვა რეეულებზედ უპირატე-
სობა აქვს, მაგრამ რაც შეეხება სუ-
რათების სინამდვილეს, მათ არ ეტ-
ყობათ სხვა-და-სხვა ნაწილების ერთ-
მანერთთან შეფერება და ნახატაც
გარკვევით არ არის გამოსული.

ბოლოს არ შეგვიძლიან ჩვენი გა-
კვირება არ წარმოვსთქვათ შესახებ
სათაურის ფურცლისა, რომელზედაც
კინერ-ჩამოკრალი ურემის დანატული,
გვერდით რუსის ბავშვი უყენია და ზე-
მოდამ მხოლოდ რუსულათა აქვს დაწე-
რილი შემდეგი სათაური: «Малень-
кий рисовальщик».

«დროების» კორამონდენცია.

ალექსის მთა. თხუთმეტს ამ თვისას
ძველის ჩვეულებების შემოღობ და სხვა-
და-სხვა ალაგებამ მოსულმა მლოცვემა
მოაფინა ალექსის მთის კალთები და ძირს
პატარა გვირაბი, რომელსაც ერისთვის
ბინას ეძახიან. ამ ალექსის მთის წვერზედ
აშენებულა ძველი ეკლესია ფართო სი-
ბით ნაშენი გალახით, სამების სს-
ხელზედ, ხალხში «ქართვ-გარანანდა»
წოდებული. როდის და ვისგან
არის ეს უძველესი ტაძარი აშენებული,
დასჯობით ამისი თქმა ეს ვერ შეიძ-
ლება, რადგანაც არაფერი ისტორიული
სახეობა არ გვიტყობს ხელში, მხოლოდ
მის გარემო მარჯალი, წვერილი, სიბის
ჭვით ნაშენი საბურთ სენაკების ნანგრევ-
ები ურთუ მოგვათხრობენ, რომ აქ რა-
დისღაც დიდი მოწასტარი ყოფილა და
ამ სოფლიდამ განსიხნულებს უცხოვრათ;
კიდევ ვახუშტი გაკვირთ ამბობს, რომ

მიზნების გამო. ამ დროს ტურგენი-
ევის უმცირესი ნათელია აზრმა და
მან დასწერა პირველი პოლიტიკური
რომანი «მამები და შვილები» («ОТ-
цы и дети») და გამოილაშქრა, ისიც
მეტად სუსტად, ახალი თაობის წი-
ნააღმდეგ და მით ასტენა დიდი
უთანხმოება რუსულს მწერლობაში.
მას აქვთ ტურგენიევის მნიშვნელობა
შემცირდა რუსულს მწერლობაში და
იგი ვეღარ გაჩერდა იმ წერტილზე,
რომელზედაც იდგა პოლიტიკური რო-
მანის დაწერამდის. ბავიდა კარგა მა-
ლი დრო და ტურგენიემა, სხვა
თხზულებათა შორის, დასწერა რო-
მანი «Ночь» რომელშიაც კიდევ
ერთხელ დაგვიმტკიცა, რომ ის მო-
კლებული იყო წინ ამძომლობის ნიჭ-
სა. ამ უკანასკნელის რკი-წლის გან-
მავლობაში ტურგენიევი თავის ნი-

ეს ეკლესია დაეთ ადმანებელმა განას-
ლა. ბოლოს დროდუ «ქართვ-გა-
რანი დიდალს მლოცვეს იხიდავდა
და ეს მეორე წელიწადი, — არ ვიცი
იმისი მიზეზი, რომ ქართვ-გარანი
ჩამოქსნეს, თუ ხალხის მატრიალური
მდგომარეობა, — მლოცვეს რიცხვა შე-
სამხნევად იყო. ამ საქართველოს ძველი
წმინდანის განაცრეცხვად შარშან ბერი
სწერს «შრომაში» და «დროებაში»
და ეს ვადა გავიგებოთ. საყურად-
ღებო ის არის, რომ მთელი ხალხი
თითქმის ერთ-ხმად ამ ტაძრის გაჭურ-
ვას იმ წოდების წარმომადგენელთა აბ-
რადებს, რომელნიც უკლაზედ უფრო სა-
ტუბთან დასლოკებულნი არიან და მთ-
ვაფურობა მათი მოვალეობაა. მართლაც
და არც ერთის სამღვდელთაგან სინა-
ხული არ გამოეჩინა ამ ძველის წმინდა-
ნის განაცრეცხვად, მაშინ როდესაც სხვა
წოდების ხალხი თავადი, თუ გლეხი,
განათლებული, თუ უძეგარი ერთ ხმად
ჭკიცხვენ ბილწ ავასაკებს. ჩემს დღეში
არ დამაიწუდება ის ძლიერი და ღრმა
შთაბეჭდილება უმაწილობისა, რომელიც
მე შირველად გაგრძენ «ქართვ-გარანი-
ში», როდესაც ქართვი და გერცხლით
გალახვებულმა ალხალის გარემო და
სატუბმა თავლები ამოჭრეს და ეკლეს-
იის გვერდ დაგვიქა. ეს ვა გულსკლა-
ვად აუფლებულან გაშავებული ფიცრები
და მლოცველთა თვალზედ და გრძობაზედ
აღარაფერი მოქმედებს. ჯო, ძველს და-
კარგულს აღარაინ ეძებს, რატომ იმას
მინც არ ცდილობენ, რომ ხალხით შე-
მოსონ განაცრეცხვად სატუბი? ადგილობ-
რივი ბლაღობინი, რომელმაც დიდი
ღვაწლი და ამავი გასწია იქაურ ეკლეს-
იებისთვის და თავისი მონიჭებული
შრომა დაგვიბრუნა მით, რომ ცხვირ
წინ იმდენი სახეუ მოსატყეს, რომ
ღის დასჯობაც უკისრია, ბინებზედ
დაბოტებდა და დუშეთის ეკლესიისთვის
ფულს თხოულობდა. თითქმის განაცრე-
ვილი სამების ეკლესია ვი არს საჭარბე-
დეს ფულსა და დუშეთის ეკლესიაზედ
ნაკლები მნიშვნელობა ჰქონდა! დუშე-
თის ეკლესიასა აქვს მარტო ადგილობ-
რივი მნიშვნელობა, სამების ეკლესია ვი
არის ძველის საქართველოს დიდების
წმინდა ნაშთი, რომელსაც უკლა ჭართ-
ველი თავის თვალის გუგასავით უნდა

ქით და გველენით სცემდა და ჩაგ-
ვრიდა უბინოთაც ჩავრულობა და ტან-
ჯულობა, რომელთაც დრო და ვითარ-
ების გამო საშუალება არა ჰქონდათ
პასუნი გაეცათ მისთვის. ამისთანა
საქციელი სრულიადაც არ შეჭფერო-
და არც ტურგენიევის ნიჭსა და მნიშ-
ვნელობას და არც ლიტერატურის
საუკეთესო ნაწილში მიღებულს ჩვე-
ულებას. მან ვერ შეისმინა ცხოვრე-
ბის მოთხოვნილება და ჩამორჩა მას
უკან, თუმცა უკანასკნელს დრომდის
ის დარჩა საუკეთესო რომანისტად.
ტურგენიევისკენ ამ ბოლო წლებში
არ იყო მიპრობილი ახალ-გაზღო-
ბის და მწერლობის მოწინავე დასის
თანაგრძობა, რადგანაც ვერ მიჰყვა
ცხოვრების მიმდინარეობას და შესდ-

ურგენიევის. ეს არის ძველი, მამა-პაპათ
სალოცავი საქართველოს ორის დიდის
თემისა; არაგვის და ქსნისა!... მაგრამ
მოდის და შენ ეს ვა შექველეს ემსხედ
ელაპარეკ.

ძველი შემოსავლიდამ ასი თუმანი გი-
დევ ჰქონდა სამების სინოდის კანტორა-
ში შენახული და ისიც დუშეთის ეკლეს-
იის ასაშენებლად უსუსნათ და მეორე
ას თუმანს ეს ვა გვიანდა მოავრებენ,
რადგანაც უწინდელი თრამუტი და ოცი
თუმანის მაგიერ შემოსავლის წიგნში იწე-
რება სამი მანეთიდან ორ თუმანდუ,
თუმცა მლოცვეს რიცხვი და შემოსავა-
ლი თითქმის ერთი და იგივეა. შემო-
სავლის ესრე შემცირების მიზეზი, რო-
გორც ამისხა ერთმა მოხუცმა ხევის
ბერმა ისა ყოფილა თურმე, რომ იმ
დღეს ბლაღობინს და მღვდლებს გასე-
რტილი ჯობები აკრათ სოფლო.

ძველებურად საზოგადო ყურადღებას
იქცევდა დუშეთის პატარა რაზმი თავისი
სამხედრო შინაგანი განწყობილობით
და დროებით. თუმცა წრულ რაღაც
მიზეზების გამო ძველი ღმერთის პაპები
დაჯიბობები, ანუ, როგორც იქ ეძახიან,
«ოხდები» აღარ ერეიენ და რაზმის
ნახევარი, როგორც თამადა ამბობა,
«ნოვობრანცი ნეკრუტებისგან» შესდევ-
ბოდა, მაგრამ ეს ნეკრუტები მა-
ინც გამოცდილი ჯიბობობით გამოი-
ყურებოდენ და ზიზღით დაჰმხურდენ ხე-
ვიდამ ასალოკებულს, რომელთაც გა-
რგანი წყობილობის ძორმა დუშეთის-
სგან გადმოიღეს, მაგრამ საკმაო, ასლო
დაუკვირდეს კაცი მათს, ვითომ სამხედ-
რო ბანაკს, რომ სთქვას: აქ მეფალეუ-
ბი ქეიფობენ! მაგალითურ, ასალოკე-
ლებმა დრომა გააკეთებინეს, აკრთხე-
ნეს, მაგრამ, სამწუხაროდ, დროშის პა-
ტივი ვი არს სცოდნათ და, ღამის, სა-
მაწილო სათანამოდ გაუსდათ, ხან აქეთ
დააფრიალებდენ, ხან იქით, ვითომ
მდებარი უნდა წარმოედგინათ. თქვე და-
ლოცვილებო, ამისთანა ხეთქება და ჯოს
ზედ შემხული ხელცნობის ფრიალი სომ
უმაწილებს შექსენით, როდესაც არე-
ნობას, ან გოთახობას თამაშობენ სო-
მე. რაღა გაკავრებულა, ერთის სიტყვით
მეფალეუბი ქეიფობდენ.

წრეკანდელი პოლიციის განკარგულებ
არ იყო მოსაწონი: იმ დალოცვილებმა
ჭიდაობა ვი დაუშალეს ხალხს, ეს ძვე-

ვა იმ წერტილზე, რომელზედაც ბე-
ლინსკიმ დაასრულა თავისი კრიტიკუ-
ლი მოღვაწეობა. ტურგენიევი განზე
გაუდგა დობროლიუბოვის დასსა,
ვერ შეიგნო მისი მიმართულება და
სთელიდა მას უკანონო და უმიზნო
მოვლენად რუსულს მწერლობაში.
თავის მოღვაწეობის პირველი პერი-
ოდით ტურგენიევი აიგო საუკუნო
ძეგლი და მოპოვა უყვანება რუ-
სულს მწერლობაში და მომავალი ის-
ტორიკონი რუსულის მწერლობისა
აპატივებს მას მეორე პერიოდის შე-
ცოდებათა, თუმცა ეს უკანასკნელი
დღეს დიდ დანაშაულობად უნდა
ჩათვალოს განსვენებულს.

ტურგენიევი გარდაიცვალა სამხ-
ზღვარ გარეთ, საცა მან თავის მო-

ლადვე ხალხისგან შეეკრებულა დროს-
გატარება, რომელიც მან უნდა უსწავ-
დესასწავლეს, და ქალაქში მხოლოდ
კინტო-ჯობიერები ვი თავანთ არგებით
და რუღეტით თავისუფლად მოქმედებ-
დენ. საკვირველია, იმდენი როგორ არ
გაეგება პოლიციას, რომ ეს არგებობა
და მათი თანამოგზაური რუღეტა იმას
გარდა, რომ ხალხსა ჭრევის ხნობით,
მატრიალურადაც დიდს ზარალს ამ-
ლევს, რადგანაც ჯერ მთვრალ ხალხს
რუღეტა იხიდავს და უიმისოდაც ცა-
რთელ ჯობებს უცარებებს და თუ იმას
რამ გადურა, ჯობიერები დაკვირან და
უკანასკნელს სამწყალობნის აცლიან.
არგებობა და რუღეტა იარმეგასებად მი-
საშეენი არ არიან, მაგრამ პოლიციის
დაუღვენლობის გამო ეს ვა ისეთი დღეო-
ბა აღარსად არის, რომ ისინი არ ეწვი-
ნენ.

არაგველი.

რუსეთი

მისი გამო, რომ მიწის მფლობე-
ლობას რუსეთში არა აქვს კრედიტი
და მეტის-მეტე მძიმე პირობებით არის
გარემოცული, მიწის მფლობელებს
განუზრანათ მიწის შემდეგ შეგებული
ამხანაგობის დაარსება. ამხანაგობას
თავის მიზნით ექნება მოპოვოს წვე-
რებისთვის ყოველგვარი მიწის სამუ-
შეო იარაღები და ამასთანავე იქო-
ნიოს რუსეთშიაც და სამხლეარ გა-
რეთაც იმისთანა საეჭარო აღვირე-
ბი, სადაც შესაძლებელი იყოს მიწის
მოსავლის გასაღება.

— ამას წინად ვაცნობეთ ჩვენს
მკითხველებს, რომ ზოგიერთა რუ-
სეთის ერობები და თავად-აზნაურთა
წარმომადგენელნი შეუამდგომლობენ
მთავრობის წინაშე, რომ სახალხო
სასწავლებელთა ინსპექტორების ამო-
ჩევის უფლება მიენიკოთ მათათ. მს-
ლა იწერებოან, რომ ეს საქმე უკვე
გარდაუწყვეტიათ და ამ გარდაწყვე-
ტილების ძალით სამოსწავლო მახრე-
ბის მზრუნველები ვაღლებულნი ხდე-
ბიან ინსპექტორების გამწესების დროს
ძნედელობაში იქონიონ როგორც

დაწეობის მეორე პერიოდის მომე-
ტებული ხანი დაჰყო. მს გარემოება,
გარდა იმისა, რომ მისი მოღვაწეობის
მეორე პერიოდი პირველსავით ნაყო-
ფიერი არ ყოფილა, გვიმტკიცებს,
რომ განსვენებულს ასცდა თავიდან
აქტიურს ბრძოლაში მოწინავეობის
მიღება...
მქ, სამხლეარ გარეთ, ტურგენიე-
ვი კარგად ცნობილია, როგორც რომ-
მანისტი და პატივის სცემენ, როგორც
საუკეთესო მწერალთაგანს არა მარ-
ტო რუსეთისას, არამედ მკრპისას.

ეროვნების, ეგრეთვე თავად-აზნაურთა წარმომადგენლების ამ სგვარი თხოვნები დასაბუთებულად და დადგენილად არ არის.

— ამბობენ რომ პროექტი სდგება კანონ-მდებელ წრეებში იმის შესახებ, რომ უთუოთ ირწუბოდეს მინდვრები იმ ადგილებში, სადაც გოლები ხშირად ხდება.

— ამას წინაღუდენს გაზეთში იყო მოყვანილი რომ სასულიერო აკადემიამ 70 სტუდენტს დაითხოვენ ადგილების უქონლობის გამო; ესაა გაზ. «Русский Курьер»-ში ვკითხულობთ, რომ ეს შეცდომა არის და ამ შეცდომას ჩვენც ვასწავრებთ. უნდა იყოს: იმ სტუდენტების რიცხვი-დამ, რომელთაც ეგზამენი დაქირეს, 70-ს არ მიიღებენ.

უცხოეთი

ზრახვი შამბორი მოკვდა და იმასთან ერთად საუკუნოდ დაიძარხა მონარხიული დასების იმედი და სასოება. თუმცა იმის სიკვდილი უცებ არ მომხდარა, თუმცა უკანასკნელს დროს ისეთს მდგომარეობაში იმყოფებოდა, რომ იმის სიკვდილს ყველანი მოელოდნენ და დრო ჰქონდათ წინათვე მოეფიქრებინათ — როგორ იმოქმედონ მათ მომავალში და რა გზას დაადგენ იმის სიკვდილის შემდეგ, მაგრამ ამ ყამად მაინც კიდევ ბევრს ლაპარაკობენ გაზეთები ამ შემთხვევაზე. თუმცა ერთ-ხმად ყველა მიმართულების გაზეთები პატივისცემით იხსენიებენ განსვენებულს და მის კეთილშობილურს ხასიათს, მაგრამ ყველა პოლიტიკურს დასებზედ კი ერთნაირად არ იმოქმედა საფრანგეთის ტახტის მეძიებელის სიკვდილმა. მონარხიელები აირივნენ ერთმანერთში, ერთობა გაკალკვედნენ, ყოველივე თანამოაზრე მოისპო მათში და მათი სხვადასხვა დასის ორგანები სხვადასხვა კილოზედ ერთი-ერთმანეთის წინააღმდეგ მოჰყენენ ლაპარაკსა. ნამდვილი ლეგიტიმისტები ჩუმად არიან, ისინი, როგორც სჩანს სულით დაეცნენ და ვეღარა გაუბედნათ რა. მათი ფიქრი და სასოება განქრენ გრაფ შამბორთან ერთად და ზოგმა მათმა ორგანებმა ქელი მოიხარეს განგების წინაშე, დიდს წუხარებას მიეცნენ და ამასლა ამბობენ: «ვილოცოთ მეფისთვის, ვილოცოთ დედოფლისთვის და საფრანგეთისთვის». ზოგი მათი ორგანები კი არ სცხვრიბან და არ ეძლევიან სასოწარკვეთილებას, თხიზლად არიან და ლაღადებენ, რომ ყველა მისი მეგობრები უნდა შეეერთდეთ ერთად და პარიჟელს გრაფს მიეგმნონ, რადგანაც მხოლოდ ეს-ლა არის მისი ნამდვილი მემკვიდრეო. მაგრამ ამ გეარო ქადაგებთ პარიჟელს გრაფს მომხრეებს ვერ უშოენიან თვით ლეგიტიმისტების ბანაკშიაც, იმიტომ რომ ის არის შთამომავალი საფრანგეთის

მოლაპატე შილიანე მეალიტეს და ორლონელი ლეი-შილიპეს შვილის-შვილი და ამიტომაც ყველანი ცუდის თვალთ უყურებენ მას. ზოგი გაზეთებიც შილიანე VIII-ზედ უჩვენებენ, როგორ მყობადს საფრანგეთის მეფეზედ, მაგრამ ამათაც უფროს არაფერ უდგებს. ულტრაკლოერიკალორმა განთებმა, რამწამსვე შეიტყეს შამბორის სიკვდილი, მაშინათვე დაიწყეს ორლონების მომხრეების წინააღმდეგ ლაპარაკი. ისინი თამამად ამბობენ, რომ რაც უნდა კარგი ქრისტიანი დაგვიყენონ მეფედ, არაფერ არ გვირდაო, «ჩვენი მეფე, ნამდვილი მეფე, ის მეფე, რომელსაც ისე სწამდა ეკლესია, როგორც უნდა სწამდეს ნამდვილს ქრისტიანსა, რომელსაც სურდა სულით და გულით დაეცვა იგი და დემყარებინა მშვიდობა, სიყვარული და სათნოება, — აღარ არისო და იმის ადგილს მთელს ქვეყანაში ვერაფერ დაიჭერსო. პატალიკებს ესლა მარტო ის-ლა გვჩნება, რომ შევადგინოთ ისეთი ძალა, რომელსაც შეეძლოს «ბოროტების» წინააღმდეგობა და ჩვენი მომხრეების გამხსნევა».

— პარიჟი დამ მოსული ამბებიდგან ცუცობულობთ, რომ ორლონის პრინციები ჰროსდფორში წასულან შამბორის დასამარხავად და შინაური ჩივიის მოსაბდენად. საფრანგეთის მმართველობა არაფერს მნიშვნელობას არ აძლევს პარიჟელი გრაფის ქცევას და არც ისე უყურებს, როგორც ტახტის მეძიებელის მოქმედებას, მაგრამ, რადგანაც კოშიკი «შამბორი» ნაციონალურს კუთვნილებას შეადგენს და გრაფ შამბორს ჰქონდა ის ნაშუქები, როგორც სამეფო შთამომავლობის პრინცი, ვაზრახვა აქვს უკანვე გამოაჩთვას იგი ორლონის ტებს.

— საფრანგეთის ზღვის სამინისტროს ტონკინი დამ ოფიციალური ცნობა მიუღია, რომლიდგანაც სჩანს, რომ ბევრს საქმეში ფრანკუზებთან ანამელებს კი არა, ჩინეთის გაწოთვნილ სალდათებს უფრო იად და დიდ წინააღმდეგობაც გაუწევიათ.

— ამ უკანასკნელ ხანებში ზოლდსტონის მმართველობამ განიზრახა მიწის მფლობელობაში ცვლილების მოხდენა და ამაზედ პროექტიც შეადგინა. მსოფტყობულობთ, რომ ლორდათა პალატა თურმე ძალიან ეწინააღმდეგება ამ ცვლილების მოხდენას და ყველა ლონისძიებას ხმარობს ამ ლიბერალური ზომის წინააღმდეგ. იმათის აზრით, მიწის მხენელებს რომ შეღავათი რამ მიეცეთ, შემდეგ დაოსაკუთრებენ კიდევ მიწას და ამისი იმათ ძალიან ეშინიანთ. მს პროექტი საზოგადოებათა პალატამ სამჯერ წარუდგინა ლორდათა პალატას და ამან სამჯერვე უკან დაუბრუნა; ამ ბოლოს დროს კი იძულებული შეიქმნა

დამტკიცებინა ისე, როგორც საზოგადოებათა პალატამ წარუდგინა, რისგანაც ეშინოდა — პარლამენტური შეტაკება არ მომხდარიყო.

განხილვა

ბორის პნატსკის პროგინაზიის მზრუნველთა რჩევამ უკანასკნელ სხდომაში გარდასწყვიტა პროგინაზიასთან დაარსონ პირველ დროს პატარა პანსიონი ათის თავად-აზნაურის ქალებისათვის. პროგინაზია თავის მხრით აძლევს პანსიონს მთელს წინაპირველ მომართულობას, მაგალითად: რკინის კრაფატებს, ლეიბებს, ლოგინის თეთრეულს, სამზარეულო, სასადილო და ჩაის ჭურჭელს, რომელთა სასყიდლოთაც არის დანიშნული 300 მანეთი თბილისის თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის შემწეობით (წარსულ წელს — 1000 მან. წელს 670 მან.) ამბობენი, ბორის მარის თავად-აზნაური, რომელთაც სურთ თავიანთ ქალების მიცემა აღნიშნულ პანსიონში, მოვალენი არიან აძლიონ ზედამხედველს საქმელ-სასმლის, სახლის, სალამოთ სწავლის და ყურის გდების ხარჯი წინდაწინ თვეში თხუთმეტი მანეთი. ტანისამოსი და სასწავლო ნივთები მშობლების ვალი იქნება.

რადგანაც პანსიონის გაღება არის დანიშნული მომავალ სექტემბრის პირველს, მზრუნველთა რჩევა, უმორჩილესად სთხოვს მშობლებს გამოაცხადონ თავიანთ სურვილი აღნიშნულ დრომდის: გამოუცხადებლად პანსიონის სწავლის დაწყების დროსთვის არ მოხერხდება. (1—1)

პისაც სურდეს ქუთაისის გუბერნიაში მამულის გაყიდვა 1000 დესიატინისა, ან მეტისა, მიმართოს თბილისის კანტორაში ვ. თ.—მის ნუსტროვისა. (10—1)

ქალი-ქიმი
ა. ი. უჯაკიძის
 მიიღებს ავად-მყოფებს დღით 10 საათამდე და სალამოთი 5—7 საათამდე მიხილოის ქუჩა, სახ. № 91 (ქალაქის ლაზარეთის პირ-და-პირ). (8—1)

დირექტია სამკურნალოის, რომერიც დაარსებულია თბილისის მოქალაქეთაგან 4 აპრილს 1866 წელს სასოგადოებას, რომ ამ სამკურნალოში ავად-მყოფებს მიიღებენ 1-ლის სექტემბრიდამ ამა წლისა დილის 9 საათიდან პირველს საათამდე მუადლას უფან. (1—1)

«პატივი მაქვს ვაცნობო მშობლებს იმ მოსწავლეთა, რომელნიც

შწავლობდნენ მარმან მუთათისის სათავად-აზნაურო სასწავლებელს — ვიქტორ ველს პროგინაზიულს კლასში ქრთმ ბატ. თავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველმა ნება დაგვრთო მომავლის ენკნისთვისათვის მეორე პროგინაზიული კლასის განსნისა და ეს კლასი უსათუოდ გაიხსნება პირველს ენკნის თვისა.

ინსპექტორი ქუთაისის სათავად-აზნაურო სასწავლებლისა
 ა. ქვიჩინაძე.
 (3—3)

ი. ა. პოლიტ-გაგლიაროვის
 გერძო რეალურ სასწავლებელში
 (თბილისი, ბარონის ქუჩა, სახლი № 10)

დამატებითი და მისაღები ეგზამენები დაიწყობა 23 აგვისტოს, სწავლა კი 1 სექტემბერს. სასწავლებელში ოთხი ნორმალური კლასია, აგრეთვე მოსამზადებელი კლასი და კლასიკური განყოფილება. მოწაფენი მიიღებიან პანსიონერებათ, ნახევარ პანსიონერებათ და თავისუფალ მოსიარულებათ. (10—10)

ა. პირაზაშვილის
 რეპეტიციის და მოსამზადებელი კლასები

აცხადებენ, რომ მოღება მოწაფეებისა იწყობა 22 აგვისტოდამ და სწავლა პირველს სექტემბრიდამ. აღრესი: ბრიგოლ სოლომონის-ძის ადესალო-მოვის სახლებში, მზმხესტენის ქუჩაზედ, ეგზარხის მოედანის მახლობლად. (20—9)

ჩვენ გვსურს ავიყვანოთ ყმაწვილები ნახლებნიკათ. (ქალი თუ ვაკი სულ ერთია). მსურველთმე უძლიანთ მოგვმართონ შემდეგის ადრესით: კუკაში ახალი არსენლის ქუჩაი ლიკო მანდიციის სახლი № 24. (5—1)

მასანდა
 ხორხვისა, რომელიც ბყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელ-დახელ 16 აგვისტოდამ 1 სექტემბრამდე 1883 წ.

- გამომცხვარი ზური ბუ-
- სეთის ფეკილისა — 1 გი. 5 გ.
 - აქაურის ფეკილისა: პირველს ხარისხისა — 1 ბ. 3 ბ.
 - მეორისა — 1 ბ. 2 1/2
 - მესამისა — 1 ბ. 1 1/2
- იმავე ფეკილ. თორნუში გამომცხვარი:
- პირველს ხარისხისა — 1 ბ. 5 გ.
 - მეორისა — 1 ბ. 3 1/2
 - მესამისა — 1 ბ. 3 გ.
- ჯვარის-მამის ზური:
- პირველს ხარის. ლაკაში 1 ბ. 5 გ.
 - მეორის ხარის. ლაკაში 1 ბ. 3 1/2
 - მესამისა — 1 ბ. 3 გ.
- ქროხის ხარცა:
- პირველს ხარისხისა — 1 ბ. 8 გ.
 - მეორისა — 1 ბ. 7 გ.
 - სუკი — 1 ბ. 15 გ.
 - ცხვრის ხარცა — 1 ბ. 7 გ.